

1. Inleiding

De geschiedenis van de Nederlandse psychologie, pedagogiek en onderwijskunde verdween uit de curricula van Nederlandse universiteiten en waardevol historisch materiaal gerelateerd aan deze wetenschappen ging verloren. De bronnen voor de geschiedenis van de Nederlandse psychologie, pedagogiek en onderwijskunde bestaan echter niet alleen uit wetenschappelijke publicaties, institutionele rapporten en media. Ook onderzoeksdata, aantekeningen, testmateriaal, foto's en interviews zijn stukjes van het verhaal van de ontwikkeling van een wetenschap. Om toekomstige onderzoekers inzicht te geven in de ontwikkeling van de psychologie, pedagogiek en onderwijskunde aan de Nederlandse universiteiten en hun wisselwerking met de maatschappij zet het ADNG zich in voor het verzamelen en beheren van relevante collecties, verzamelingen en archieven die het mogelijk maken om het verhaal van die geschiedenis te vertellen.

In dit beleidsplan legt het bestuur van het ADNG vast welke stappen de stichting wil zetten om haar doelstellingen vorm te geven.

2. Doelstellingen

Ontstaan

De geschiedenis van het ADNG begon in 1989 toen de werkgroep Historische Materialen Psychologie werd omgezet in een stichting. De werkgroep was een initiatief van psychologen werkzaam aan de universiteit en in het bedrijfsleven. De historie van één wetenschap bleek nauw verbonden met andere wetenschappen. Toen de stichting in 1994 ADNP (Archief en Documentatiecentrum Nederlandse Psychologie) ging heten werd er al materiaal opgenomen uit de pedagogiek en onderwijskunde. Om dat in de naam en doelstellingen op te nemen paste de stichting in 2008 opnieuw haar statuten aan en kreeg de stichting haar huidige naam.

Doelstellingen

De stichting richt zich niet alleen op psychologen, pedagogen, onderwijskundigen en studenten in die vakgebieden, maar ook op een breder publiek.

- Het *behoud van materiaal* uit de psychologie, pedagogiek en onderwijskunde.
- Het *documenteren van historische en actuele ontwikkelingen* in op het gebied van de Nederlandse psychologie, pedagogiek en onderwijskunde.
- Het *ondersteunen van onderwijs en onderzoek* met betrekking tot de historische en actuele ontwikkelingen van deze wetenschappen.
- Het *wekken van belangstelling voor de geschiedenis* van de Nederlandse psychologie, pedagogiek en onderwijskunde.

3. Collectievorming en beheer

De belangrijkste kerntaak is de instandhouding van het Archief en Documentatiecentrum, waardoor het mogelijk wordt archieven, collecties, verzamelingen, boeken en documentatiemateriaal te verwerken en te beheren. De stichting heeft geen middelen om zelf archieven permanent op te slaan, daarom streeft zij ernaar deze onder te brengen bij andere archiefinstellingen zoals bijvoorbeeld de Groninger Archieven. Bij het onderbrengen van de omvangrijke testcollectie krijgt de stichting ondersteuning van het universiteitsmuseum Groningen door middel van depotruimte voor de grotere voorwerpen. De bibliotheek van het ADNG is ondergebracht bij de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. De leidraad voor de samenstelling van archieven en collecties is het acquisitie- en collectie profiel van het ADNG.

Acquisitie

De passieve acquisitie overstijgt de actieve acquisitie. Vooral het aanbod van testmateriaal is groot. De testen met pen en papier nemen steeds meer ruimte in. Ook donaties van boeken zijn omvangrijk. Eveneens zijn er archieven van personen en organisaties gedoneerd aan de stichting.

Schonen en deselectie

In de afgelopen jaren is de werkvoorraad in de deposito's in Groningen en Woerden sterk gegroeid. Hierdoor is een achterstand ontstaan in het deselecteren, schonen en herverpakken van archief- en collectiemateriaal. De

bedoeling is om in beide deposito's voor ingekomen materiaal de omvang te halveren. Eveneens zal worden bepaald welke archieven in aanmerking komen voor bewerking buitenhuis en zullen hiervoor fondsen worden gezocht.

Ontsluiting

De inventarissen van de archieven en collecties zijn beschreven met het registratiesysteem Mais Flexis. Daar waar de archieven bij andere archiefinstellingen zijn ondergebracht beheert de desbetreffende archiefinstelling zelf de inventaris. Alle archieven en collecties zijn te vinden op archieven.nl.

Naast de digitale inventarissen is ook de digitalisering van collecties nog in gang. Ongeveer de helft van de audiocollectie is gedigitaliseerd en er is een aanvang gemaakt met de digitalisering van de film- en videocollectie.

Er wordt gezocht naar een oplossing voor een digitaal depot. Momenteel dienen losse harde schijven hiervoor. Het bestuur zoekt nog naar een aanbieder van een e-depot.

4. Dienstverlening en informatieverstrekking

Hoewel onderwijs en onderzoek een speerpunten zijn voor de dienstverlening zijn ook academici uit het maatschappelijk werkveld en belangstellenden geïnteresseerd in de archieven en collecties. Het jaarlijkse symposium, de tentoonstellingen en de diverse projecten stimuleren deze aandacht.

Voor specifieke vragen kan de stichting een beroep doen op experts uit haar netwerk dat onder meer wordt gevormd door de adviescommissieleden. De directeur van het ADNG kan eveneens adviseren over archiefverwerking bij aan te bieden materiaal. De meeste vragen komen binnen via email en telefoon.

De inventarissen zijn digitaal te raadplegen. De bedoeling is om de fotocollectie digitaal uit te breiden en foto's van testmateriaal bij de beschrijving zichtbaar te maken. Ook de virtuele studiezaal zal verder worden ontwikkeld.

5. Projecten

Elk jaar verzorgt het ADNG een symposium dat afwisselend de psychologie, pedagogiek of onderwijskunde als onderwerp heeft. Regelmatig is een publicatie gelieerd aan het symposium.

Het bestuur van het ADNG maakt een boekenserie over pioniers in de psychologie, pedagogiek en onderwijskunde. Inmiddels zijn de eerste delen ervan verschenen. De serie zal uit vijf boeken bestaan, het project loopt nog.

Regelmatig verzorgt het ADNG tentoonstellingen op locatie bij evenementen of op universiteiten. Het nieuwste project is het inrichten van een erfgoedkamer voor de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met de erfgoedgroep van die faculteit. Mogelijk kan het afgeronde project als voorbeeld dienen voor de faculteiten op andere universiteiten.

Het project van de gefilmde interviews van emeriti hoogleraren is afgerond. De interviews staan op de website van het ADNG. Het voornemen is om voor dit project opnieuw budget vrij te maken. Tot nu toe zijn voornamelijk psychologen geïnterviewd. Het ADNG wil ook het verhaal van pedagogen en onderwijskundigen vastleggen.

6. Positionering van het ADNG

De stichting Archief en Documentatiecentrum Nederlandse Gedragwetenschappen is een zelfstandige organisatie financieel ondersteund door participanten, de donateurs. Dit zijn universiteiten, beroepsverenigingen en bedrijven. Elke participant ondersteund het ADNG met een jaarlijkse bijdrage. Elke participant kiest vervolgens een persoon om af te vaardigen naar de adviescommissie. De adviescommissieleden adviseren het bestuur en vormen een schakel tussen het ADNG en de participant. De faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen draagt op een bijzondere manier bij aan het ADNG. Ze stellen de directeur ter beschikking, huisvesten de stichting en stellen diverse andere faciliteiten voorhanden.

Het bestuur van de stichting bestaat uit drie personen, vrijwilligers, die volgens een schema vastgelegd in de statuten rouleren.

Het ADNG werkt samen met de Stichting Academisch Erfgoed, de Groninger Archieven, faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen, Belgisch Nederlandse Vereniging voor de Geschiedenis van Opvoeding en Onderwijs. Het bestuur wil zich inzetten om het ADNG verder te promoten en samenwerking te zoeken met musea en andere archiefinstellingen.